

Bilişsel Alan Taksonomisi

Dr. Seher Yalçın

Dr. Seher Yalçın 10.4.2018

Bu slaytlar, Durmuş Ali Özçelik'in çevirdiği «Öğrenme Öğretim ve Değerlendirme İle İlgili Bir Sınıflama» başlıklı kitaptan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Çözümleme

Öğrencinin materyali bileşenlerine ayırma ve parçaların bir biriyle ve materyalin genel yapısı veya amacıyla nasıl bir ilişkisi olduğunu belirlemesidir.

- **Ayrıştırma**: Öğrencinin, materyalle ilgili ya da ilgisiz, önemli ya da önemsiz kısımların ayrımını yapabilmesidir

- **Örgütleme**: Öğrencinin, bir ögenin bir yapı içine nasıl oturduğunu ya da yapı içinde nasıl işlev kazandığını belirlemesidir.

- **İrdeleme**: Öğrencinin, verilen bir materyaldeki önyargıları, değerleri ve bakış açılarını belirleyebilmesidir.

Çözümleme

- ***Ayrıştırma:***
- Bir matematik problemindeki gerekli ve gereksiz sayıları ayırma.
- ***Örgütleme:***
- Tarihsel bir anlatımdaki kanıtları belli bir açıklamayı destekleyen ve desteklemeyen kanıtlar olarak sınıflandırma.
- ***İrdeleme:***
- *Tarihsel bakış açısından yararlanarak bir makale yazarının görüşünü belirleme.*

Örnek

- Bir ders kapsamında öğrencilerden 10 adet kazanım yazmaları ve bu kazanımların hangi ünite ve konu alanına girdiğini belirlemeleri istenip, ardından ilgili konu alanındaki kazanımları birbiriyle ve o ders kapsamıyla karşılaştırarak uygunluğunu belirlemeleri

Değerlendirme

Öğrencilerin, ölçütler ve standartlar üzerinden yargılaması sürecidir. Bu ölçütler genellikle kalite, etkinlik ve tutarlık olarak kullanılır.

- **Denetleme:** Öğrencilerin sonuçta veya süreçteki tutarsızlıkları ya da mantık hatalarını algılamasıdır.
- **Eleştirme:** Öğrencinin, işlemle ürün arasındaki tutarsızlıkları belirlemesidir. Kritik etmenin temeli, kritik düşünmeye dayanır.

Değerlendirme

- ***Denetleme:***
- Bilim adamının görüşünün gözlemlerinden hareketle ulaşılabilecek bir görüş olup olmadığını belirleme.
- ***Eleştirme:***
- İki yöntemden hangisinin, verilen problemi çözmek için en uygun olduğunu ortaya koyma.

Örnek

- Bloom taksonomisinin değerlendirme basamağı için öğrencilerin yazdığı sorulardan hangisinin daha iyi olduğunu belirleme.

Yaratma

Öğrencinin tutarlı veya işlevsel bir form oluşturmak için parçaları bir araya getirmesi, yeni bir örüntü ve yapı içerisinde parçaları organize etmesidir.

- ***Oluşturma***: Öğrencilerin belirli ölçütlere göre yeni bir hipotez ortaya atmasıdır. Oluşturmada öğrenciler probleme açıklama getirir ve problemin çözümü için alternatif çözüm yolları üretir.

- ***Planlama***: Öğrencinin verilen bir görevi gerçekleştirmek için bir yöntem tasarlamasıdır. Planlamada öğrenciler alt amaçlar kurarlar. Bu basamakta öğrenciye bir problem durumu verildiği zaman, öğrencinin çözüm yolları geliştirmesi beklenir.

- ***Üretme***: Öğrencinin bir ürün icat etmesidir. Üretmede, öğrenciye amaç detaylı bir şekilde açıklanır ve öğrenciden bu amacı karşılayacak bir ürün yaratması istenilir.

Yaratma

- ***Oluşturma:***

Gözlenen şekliyle bir olay veya durumu açıklayıcı bir denence (hipotez) ortaya koyma.

- ***Planlama:***

Verilen tarihi konu ile ilgili bir araştırma raporu planlama.

- ***Üretme:***

Belli canlı türleri için belli amaçlara uygun olacak yaşam birlikleri (habitat) oluşturma

Örnek

- Bloom taksonomisinin değerlendirme basamağı için alanınızla ilgili bir soru yazınız.

Kaynak

- Anderson, L. W. & Krathwohl, D.R. (2010). *Öğrenme Öğretim ve Değerlendirme İle İlgili Bir Sınıflama*, (Çev. Durmuş Ali Özçelik). Ankara: Pegem Akademi.